



NOWY WIELKI EGZAMIN

Spółeczeństwo średniowiecznej Europy

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach jest wydrukowanych 17 zadań.
2. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
3. W karcie odpowiedzi wpisz swoje imię i nazwisko, wersję testu (A lub B) oraz swój numer w dzienniku. Podaj też klasę.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i polecenia.
5. Rozwiązania zaznaczaj długopisem lub piórem w karcie odpowiedzi. Staraj się nie popełniać błędów, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.
6. Na wykonanie wszystkich zadań masz 40 minut.

Powodzenia!

Ilustracje do zadania 1.



Fot. Shutterstock

1.



Fot. Shutterstock

2.



Fot. Shutterstock

3.



Fot. Shutterstock

4.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Rycerz został przedstawiony na ilustracji oznaczonej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Tekst do zadań 2. i 3.

Szczególną cechą feudalizmu było to, że różnice społeczne zostały utrwalone w podziale na [...]. Przez [...] należy rozumieć grupę społeczną, różniącą się od innych grup nie tylko wykonywanym zawodem i faktycznym położeniem w społeczeństwie, ale i stanowiskiem prawnym.

Michał Szczaniecki, *Powszechna historia państwa i prawa*,
Wydawnictwa Prawnicze PWN, Warszawa 1995, s. 83.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące tekstu są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Tekst charakteryzuje strukturę społeczeństwa europejskiego rozwiniętą w okresie średniowiecza.	P	F
Spośród grup społecznych, do których odnosi się zacytowany opis, najniżej w hierarchii stali chłopci.	P	F

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Strukturę społeczną, do której odnosi się opis, tworzyły

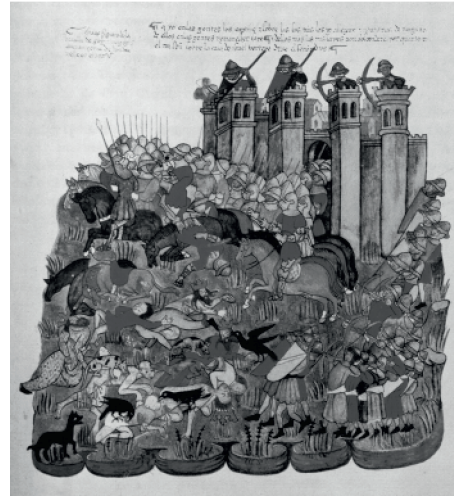
- A. dwie grupy.
- B. cztery grupy.
- C. trzy grupy.
- D. sześć grup.

Ilustracje do zadania 4.



Archiwum GWO

1.



Archiwum GWO

2.



Archiwum GWO

3.



Archiwum GWO

4.

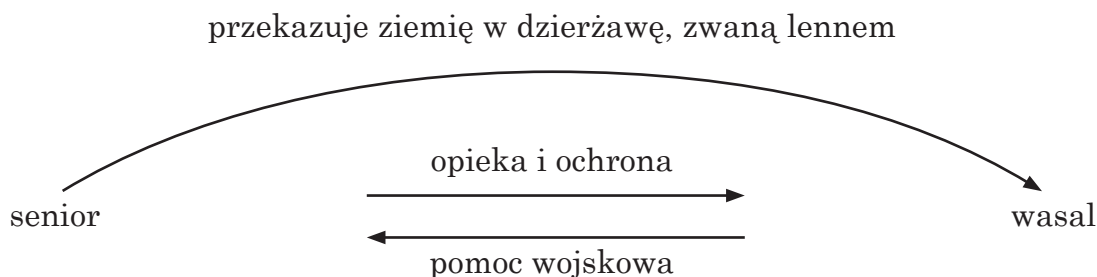
Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Ceremonia hołdu lennego została przedstawiona na ilustracji oznaczonej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Schemat i tekst do zadań 5. i 6.



Ponieważ wszystkim jest doskonale znane, że nie posiadam niczego, co pozwoliłoby mi wyżywić się i odziać, dlatego też zwróciłem się do waszej łaskawości i postanowiłem, że powinienem się oddać i powierzyć waszej opiece. Dokonałem [...] tego [...] na następujących warunkach: winniście mnie wspierać i wspomagać tak wyżywieniem, jak i odzieżą, abym mógł stosownie do tego służyć wam i być pożytecznym; a dopóki będę żył, winienem wam służbę i posłuszeństwo [...].

Melania Sobańska-Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, *Wiek V–XV w źródłach...*,
WN PWN, Warszawa 1997, s. 215.

Zadanie 5. (0–1)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące schematu i tekstu są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli zdanie jest fałszywe.

Schemat i tekst odnoszą się do systemu zależności, któremu podlegały wszystkie warstwy społeczeństwa średniowiecznej Europy.	P	F
Zgodnie ze schematem dominującą pozycję zajmowała osoba posiadająca ziemię na własność.	P	F

Zadanie 6. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst, przyporządkowując do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród podanych.

W systemie zależności obowiązującym w średniowiecznej Europie osobą, która jest narratorem w przytoczonym tekście, był **6.1.** _____. Z tekstu i schematu wynika, że narrator był zobowiązany do **6.2.** _____. Warunkiem zawarcia umowy, której fragment zacytowano, było **6.3.** _____.

6.1.

- A. senior
- B. chłop
- C. wasal

6.2.

- A. opieki i ochrony
- B. przekazania ziemi w dzierżawę
- C. pomocy wojskowej

6.3.

- A. przekazanie lenna seniorowi
- B. przekazanie lenna wasalowi
- C. wzajemna wymiana lenn przez seniora i wasala

Mapa do zadania 7.



Zadanie 7. (0–3)

Uzupełnij poniższy tekst, przyporządkowując do każdego zdania właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na mapie ukazano jeden z politycznych skutków istnienia systemu feudalnego, jakim 7.1. _____. Zjawisko to polegało na 7.2. _____. Proces ten został zakończony wraz ze wzrostem 7.3. _____.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

7.1.

- A. był wybuch wojen religijnych
- B. był kryzys gospodarczy
- C. było rozdrobnienie feudalne

7.2.

- A. wprowadzeniu opłat celnych na granicach państwowych
- B. rozbiciu państwa na liczne państwka
- C. organizowaniu wypraw wojennych na sąsiadujące państwa

7.3.

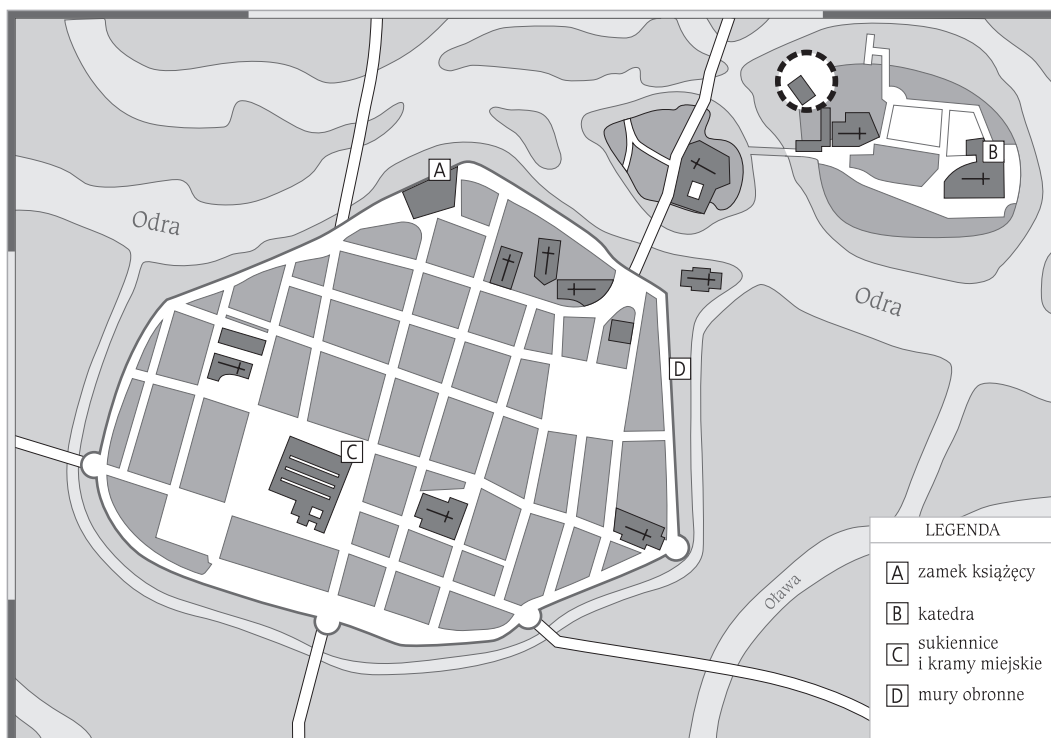
- A. znaczenia władzy królewskiej
- B. liczby ludności
- C. ilości wydobywanych cennych kruszców

Tekst i plan do zadań 8. i 9.

Miasto jest siedzibą władz politycznych i władz kościelnych, rezydencją króla, biskupa. Jednak między X i XIII stuleciem, w okresie szybkiego rozwoju, oblicze miast zmienia się. Na czoło wysuwa się w nich jedna funkcja, która ożywia stare grody i tworzy nowe: funkcja gospodarcza, handlowa, a wkrótce i rzemieślnicza. Miasto staje się ośrodkiem działalności gospodarczej.

Na podstawie: J. Le Goff, *Kultura średniowiecznej Europy*, Warszawa 1995, s. 296–297.

Plan Wrocławia z II poł. XIII w.



PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 8. (0–3)

Umieszczonym w tabeli opisom przyporządkuj właściwą budowlę na planie spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz odpowiednią literę.

8.1.	Budowla będąca siedzibą władz kościelnych.	A	B	C	D
8.2.	Budowla będąca siedzibą władz politycznych.	A	B	C	D
8.3.	Budowla pełniąca funkcję handlową.	A	B	C	D

Zadanie 9. (0–2)

Spośród podanych faktów oznaczonych literami A–D wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i wydarzenie chronologicznie ostatnie. Wybierz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

9.1.	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D
9.2.	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D

- A. miasto staje się ośrodkiem działalności gospodarczej
- B. miasto wchodzi w okres szybkiego rozwoju
- C. miasto jest rezydencją króla lub biskupa
- D. istnienie grodów

Tekst do zadań 10. i 11.

To są postanowienia [...], których się mają trzymać igielnicy, druciarze, guzikarze, odlewnicy cyny i różańcarze. Po pierwsze nikt nie ma rzemiosła wykonywać, kto by [...] nie przyniósł dokumentu na wykonywanie swego zawodu. Raz na kwartał ma każdy towarzysz [...] dawać jeden grosz do kasy [...]. Jeżeli jakiś czeladnik u swego mistrza się zapożyczy, ma mu to według prawa odsłużyć i żaden inny mistrz nie może go u siebie trzymać ani go wesprzeć pieniędzmi [...].

Melania Sobańska-Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, *Wiek V–XV w źródłach...*, WN PWN, Warszawa 1997, s. 237–238.

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Warstwa średniowiecznego społeczeństwa, do której odnosi się zacytowany tekst, to

- A. rycerze.
- B. mieszczanie.
- C. duchowni.
- D. chłopi.

Zadanie 11. (0–1)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące tekstu są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli zdanie jest fałszywe.

Tekst zawiera zasady charakterystyczne dla funkcjonowania średniowiecznego cechu.	P	F
Z tekstu wynika, że warunkiem wykonywania zawodu jest posiadanie odpowiedniego dokumentu.	P	F

Ilustracje do zadania 12.

Archiwum GWO

1.



Archiwum GWO

2.



Archiwum GWO

3.



Archiwum GWO

4.

Zadanie 12. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Ilustracja związana ze średniowiecznym chłopstwem została oznaczona numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Tekst do zadania 13.

Z podziałami politycznymi i stanem wojny uderzająco kontrastuje jedność religijna, społeczna i kulturalna łacińskiej społeczności chrześcijańskiej. Jedność wierzeń i instytucji, kalendarza i świąt [...]. Jedność pisma i języka używanego przez ludzi wykształconych, jedność nauczania, architektury i sztuk. Cały obszar europejski ujęty jest w sieć diecezjalną, której oczka zbiegają się wokół miast biskupich, wyposażonych w katedry, biblioteki, szkoły, oraz w sieć parafialną znacznie gęstsza, która warunkuje organizację nauczania podstawowego.

Krzysztof Pomian, *Europa i jej narody*, Warszawa 1992, s. 27–44.

Zadanie 13. (0–1)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące tekstu są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autor zwraca uwagę, że liczne konflikty targające Europą w średniowieczu przyczyniły się do jej ujednoczenia pod względem kulturowym.	P	F
Czynnikiem, który w największym stopniu decydował o jedności kulturalnej średniowiecznej Europy, był Kościół katolicki.	P	F

Zadanie 14. (0–2)

Umieszczonym w tabeli opisom przyporządkuj właściwe zakony spośród oznaczonych literami A–C. W każdym wierszu tabeli zaznacz odpowiednią literę.

14.1.	Zakon, którego pierwsza siedziba znajdowała się na górze Monte Cassino. Jego twórca stworzył regułę zakonną, czyli zbiór przepisów i zaleceń określających, jak powinni żyć zakonnicy.	A	B	C
14.2.	Zakon żebraczy utworzony w początkach XIII w. przez pochodzącego z Asyżu syna bogatego kupca. Jego członkowie żyli z tego, co dostali od ludzi.	A	B	C

- A. franciszkanie
- B. benedyktyni
- C. krzyżacy

Tekst do zadań 15. i 16.

My, Kazimierz, z Bożej łaski król Polski [...] postanowiliśmy w mieście naszym Krakowie wyznaczyć i urządzić miejsce, na którym by „szkoła powszechna” [...] kwitnęła, a na przyszłość po wieczne czasy tym pismem jej istnienie zapewnić chcemy. [...] Do tego miasta Krakowa niechaj zjeżdżają się swobodnie i bezpiecznie wszyscy mieszkańcy nie tylko Królestwa naszego i krajów przyległych, ale i inni, z różnych części świata [...].

Melania Sobańska-Bondaruk, Stanisław Bogusław Lenard, *Wiek V–XV w źródłach...*, WN PWN, Warszawa 1997, s. 269.

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tekst odnosi się do działalności

- A. cechu.
- B. zakonu.
- C. uniwersytetu.
- D. kościoła.

Zadanie 16. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Do założenia wymienionej w tekście instytucji doszło

- A. w pierwszej połowie XIV w.
- B. w drugiej połowie XIV w.
- C. w pierwszej połowie XV w.
- D. w drugiej połowie XV w.

Ilustracja do zadania 17.

Fot. Shutterstock

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie spośród 1–3.

Widoczna na ilustracji budowla jest przykładem architektury

A.	gotyckiej,	na co wskazuje	1.	oszczędność formy i prostota dekoracji znajdujących się na budowli.
			2.	monumentalizm połączony z harmonią i proporcjonalnością budowli.
B.	romańskiej,		3.	naśladowanie stylów architektonicznych, które ukształtowały się w państwach starożytnych.